

Programma duurzaamheid

1. Inleiding

Klimaatverandering, een urgent probleem.

De aarde wordt warmer. Door de uitstoot van grote hoeveelheden broeikasgassen steeg de gemiddelde temperatuur op aarde al met 1 graad Celsius. Met de klimaatverandering liggen we op rampkoers.

In 2015 hebben we in Parijs met 195 landen afgesproken dat de opwarming van de aarde ver onder de 2 graden moet blijven.

Zelfs een halve graad maakt heel veel verschil. Bij 2 graden kunnen bijvoorbeeld 600 miljoen boeren in het sub-Saharagebied in Afrika niet meer in hun eten voorzien. Dit zien we nu al gebeuren in Soedan, Jemen en Nigeria. Grote hongersnood leidt tot vluchtelingen, naar Europa, naar Nederland. Dit leidt tot enorme economische schade, sociaal-maatschappelijke onrust en conflict.

Willen we de aarde en welvaart behouden voor onze kinderen, dan moeten we nu maatregelen nemen. Dit kunnen we niet overlaten aan de volgende generatie.

1.1. Klimaatverandering, merkbaar in Medemblik?

Ook in Nederland zien we de gevolgen van deze klimaatveranderingen. Warme periodes wisselen zich af met periodes waarin veel regenwater valt. Gelukkig wonen we in een landelijke gemeente waar het regenwater snel kan weggkomen. Toch kent onze gemeente ook een aantal straten waarin dit wel tot problemen leidt. Om ook in droge periodes voldoende water beschikbaar te hebben moeten we dit regenwater goed opslaan.

1.2. Wetgeving

De afspraken van Parijs 2015 zijn vastgelegd in het Klimaatverdrag. EU-richtlijnen ondersteunen dit verdrag. Het Rijk heeft in de 'Nationale klimaatadaptatiestrategie 2016' vastgelegd dat we ruim onder de 2 graden opwarming moeten blijven. Deze strategie is de landelijke uitwerking van het Klimaatverdrag. Daarnaast koerst het rijk op:

- Een verbod op afvalverbranding vanaf 2025;
- Aardgasloze woningen in 2050.

Dit heeft verstrekkende gevolgen voor onze gemeente en voor onze inwoners. Denkt u eens in dat we over 10 jaar al ons afval hergebruiken. En, over 30 jaar alle 20.000 woningen in onze gemeente geen aardgas meer gebruiken. Dit is een transitie waar al onze inwoners de gevolgen van gaan merken. Dat vraagt van ons, de gemeente om hier nu al op voor te sorteren.

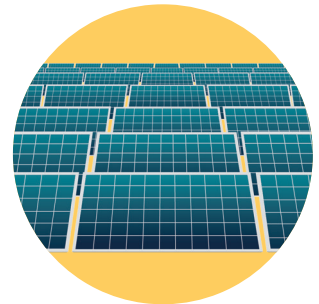
1.3. Huidig beleid

Ons huidige beleid ligt vast in de notitie Duurzaamheid. Dit loopt tot 2020. Deze beleidsnotitie zet vooral in op de elektriciteitstransitie: 20% hernieuwbare energieopwekking, 20% energiebesparing en 20% CO2 besparing.

In het ambitiedocument Holland boven Amsterdam 2040 hebben we ons uitgesproken voor 100% duurzame elektriciteit in 2040.

één 3 MW
windmolen

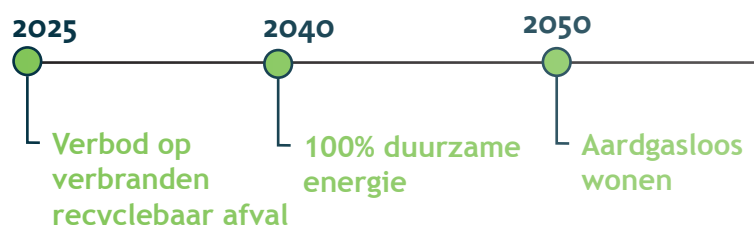

of 28.000
zonnepanelen

1.4. Programma Duurzaamheid

De hiervoor aangegeven urgentie en de verstrekkende gevolgen van het Rijksbeleid vragen om een nieuw plan. Daarvoor komt het college samen met de raad met een programma Duurzaamheid. Een programma waarmee we ons duurzaamheidsbeleid verbreden en versnellen. Van de pijler elektriciteit ook naar de pijlers warmte, water & groen en grondstoffen. Het programma noemt de missie die we per pijler hebben. En, laat per pijler zien hoe we daar de komende tijd mee aan de slag gaan. Samen met onze belangrijkste partners. Natuurlijk met als doel om deze ambities te halen en te komen tot een duurzame gemeente.

Landelijk beleid

2. Elektriciteit

2.1. Missie

In 2016 spraken we ons in de regio Noord Holland Noord uit om in 2040 energie neutraal te zijn. Dit ligt vast in het visiedocument Holland Boven Amsterdam 2040. Dat betekent dat we binnen onze gemeente evenveel duurzame energie opwekken als we gebruiken. De grafiek op de volgende bladzijde laat zien dat we nu op 12% zitten. En, dat we 10% via HVC opwekken. Dit betekent dat we de komende jaren flink aan de slag moeten om dit doel te behalen. We volgen de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid. Wanneer ontwikkelingen zoals waterstof beschikbaar komen in onze gemeente passen wij ons beleid daarop aan.

Vanaf 2008 verbruiken we meer elektriciteit. We zijn ook meer duurzame elektriciteit gaan opwekken. De toename is verrekend in de 12%.

2.2. Doelen

- 1. In 2040 wekken we 100% van het elektriciteitsverbruik in de gemeente duurzaam op.*
- 2. In 2020 gebruiken we 20% minder energie, stoten we 20% minder CO2 uit en wekken we 20% van het energieverbruik duurzaam op. Dit zijn onze huidige 20-20-20 doelstellingen.*

2.3. Outputdoelen 2018-2020

- Zonne-energie opwekken op daken van gemeentelijke gebouwen.
- Realiseren van een energiearm gemeentehuis.
- Versnelling vervangen openbare verlichting met LED.
- Afspraken over subsidie energiebesparing voor sportverenigingen en dorpshuizen.
- Energy Battle voor sportverenigingen.
- Ondersteunen verzoeken aanleg zonneweides.

3. Warmte

3.1. Missie

Dit is de grootste uitdaging. 80% van onze energievraag bestaat uit warmte. Het Rijk stuurt op aardgasloos wonen in 2050. Wanneer we andere vormen van verwarmen kiezen dan neemt de vraag naar elektriciteit toe. Het betekent ook dat al onze woningen (bijna 20.000) van het aardgas af moeten. Dit komt neer op drie woningen gasloos maken per werkdag de komende 30 jaar! Deze transitie vormt voor ons een hele uitdaging. Al onze inwoners gaan de gevolgen hiervan merken.

3.2. Doelen

- 3. Nieuwbouwprojecten ontwikkelen we gasloos.*
- 4. In 2035 zijn 50% van de bestaande woningen aardgasloos.*
- 5. In 2050 zijn alle woningen aardgasloos.*

3.3. Outputdoelen 2018-2020

- Routekaart gasloze gemeente ontwikkelen.
- Afstemmen plannen voor beheer openbare ruimte op de overgang naar aardgasloos verwarmen.
- Aardgasloos ontwikkelen van woningen op DEK-terrein in Medemblik, SEW terrein in Nibbixwoud en Abbekerk
- Deels aardgasloos ontwikkelen van woningen op Tripkouw in Midwoud.
- We volgen de ontwikkelingen nauwlettend, zoals boren naar aardwarmte en warmtekuudeopslag in de ondergrond.

Inwoners

- Inwoners aanmoedigen aardgasloos te (ver) bouwen.
- Inwoners informeren over aankomende veranderingen op het gebied van verwarmen.
- Inwoners en bedrijven ondersteunen bij duurzame initiatieven.
- Uitvoeringsplan op basis van routekaart gasloos wonen.
- Subsidieregeling voor het afsluiten van aardgas in woningen.

Ondernemers

- Duurzame warmte ontwikkeling vanuit de

Tijdlijn 2018-2020

ondernemer(s) en naar (aard)gasloos ondernemen.

4. Grondstoffen

4.1. Missie

In 2025 mag geen recyclebaar afval meer worden verbrand. Daarom moeten we zorgen voor zo min mogelijk afval en het zoveel mogelijk hergebruik ervan. Door als gemeente circulair in te kopen dragen we hierin bij. We geven daarmee ook het goede voorbeeld en stimuleren bedrijven hun producten te maken van gebruikte grondstoffen.

4.2. Doelen

- 6. In 2017 nemen we circulair inkopen op in onze inkoopvoorwaarden.
- 7. In 2020 koopt de gemeente 100 procent circulair in.
- 8. In 2020 neemt de gemeente circulaire randvoorwaarden op in de omgevingsvisie.

4.3. Outputdoelen 2018-2020

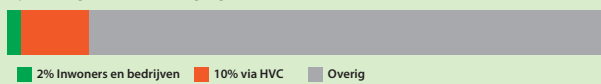
- Voorwaarden aanpassen op circulair inkopen.
- Workshops organiseren binnen de gemeente over circulair inkopen.
- Proef met een circulaire brug in Abbekerk.
- Nieuwe huisvestingsplannen van de gemeente circulair.

Ondernemers

- Organiseren kennissessies voor het MKB.

Opwekking en verbruik energie Medemblik

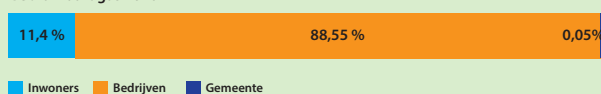
Opwekking duurzame energie gemeente Medemblik 2016

Gebruik elektriciteit 2016

Gebruik aardgas 2016

Bronnen: Liander Energie in beeld, cijfers afdeling financiën

5. Water en groen

5.1. Missie

Door klimaatveranderingen doen zich vaker (lange) periodes van warmte en droogte voor. Korte periodes waarin veel regen valt wisselen deze periodes af. In onze landelijke gemeente doen zich minder problemen voor dan in stedelijke gemeenten. Toch hebben we veel minder (zoet) oppervlaktewater dan vroeger.

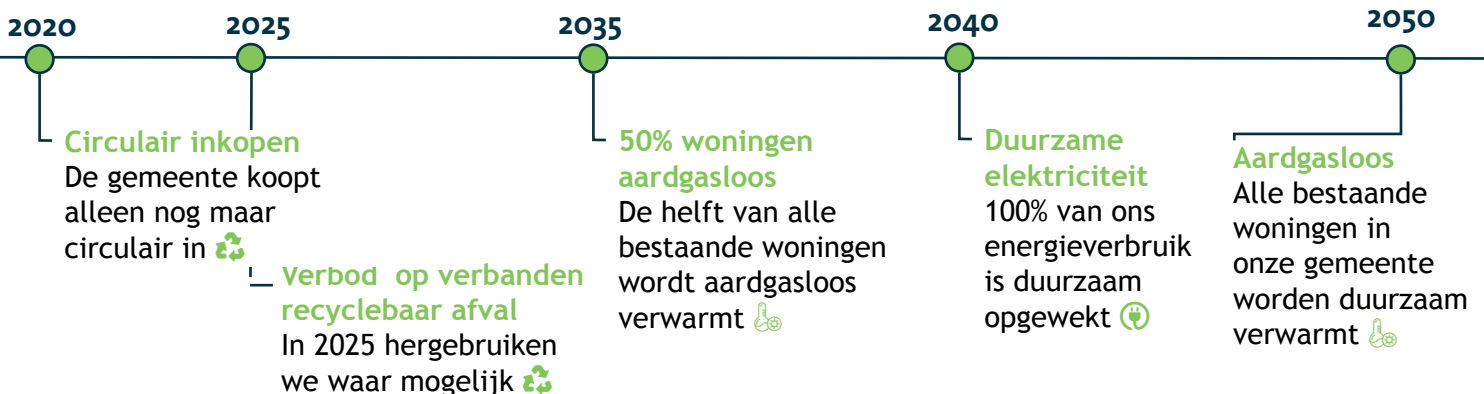
Door de veel heftigere buien zien we ook dat in onze gemeente wateroverlast ontstaat. Een aantal straten en riolering kunnen deze grote hoeveelheden slecht aan. Daartegenover moeten we er ook voor zorgen dat voldoende water voorhanden is in perioden waarin het warm en droog blijft. Door ons te richten op het opvangen en vasthouden van water in plaats van het afvoeren daarvan kunnen we deze doelen bereiken. In de dichtbebouwde gebieden proberen we het water zoveel mogelijk direct op te nemen. In de plattelandsgebieden kijken we naar mogelijkheden om meer water voor handen te hebben intijden van droogte. De maatregelen die we nemen vanwege het veranderende klimaat noemen we klimaatadaptatie.

Daar hoort ook het vergroenen van de omgeving bij. Een groene omgeving houdt water vast in onze kernen. Daarnaast heeft groen een gunstige invloed op het voorkomen van hittestress.

De natuur, het landschap en het milieu lijden onder een niet evenwichtig gebruik van onze leefomgeving. Het herstellen van het natuurlijk evenwicht in onze leefgebieden is daarom een belangrijk thema van dit programma.

In de Kadernotitie Biodiversiteit ligt vast hoe we de biodiversiteit willen behouden en verbeteren. Hierin benoemen we 27 terreinen waar mogelijkheden liggen om de biodiversiteit te vergroten. We gebruiken nu al geen chemische bestrijdingsmiddelen meer bij het beheer van het openbaar groen.

Tijdlijn 2020-2050

5.2. Doelen

9. *In 2030 kunnen onze gebieden grote hoeveelheden regenwater opvangen.*
10. *In 2030 beheren we 27 terreinen op een wijze waarmee de biodiversiteit toeneemt.*
11. *Onze nieuwe wijken scoren een voldoende op de duurzaamheidscheck. Dit geldt ook voor onze her in te richten wijken.*

5.3. Outputdoelen 2018-2020

- Onderzoeken en oplossen knelpunten voor wateroverlast in stedelijk gebied.
- Verankeren klimaatadaptatie in omgevingsvisie en gebiedsplannen.
- Combineren klimaatadaptatie met (bestaande) ruimtelijke plannen.
- Jaarlijks passen we bij 2 terreinen het beheer aan. Dit om de biodiversiteit te vergroten op deze terreinen.
- Samen met één basisschool planten we jaarlijks bloembollen en vaste planten die aantrekkelijk zijn voor insecten, zoals bijen en vlinders.
- Jaarlijks organiseren we samen met basisscholen een boomfeestdag.
- We inventariseren oevers die we natuurvriendelijk kunnen inrichten.
- Bij het inrichten van het openbaar groen kiezen we voor verschillende soorten bomen en planten. Dit vergroot de biodiversiteit.
- Bij de herinrichting van woonwijken nemen we maatregelen om de duurzaamheid te vergroten. Basis hiervoor vormt het resultaat van de duurzaamheidscheck.
- Nieuwe woonwijken richten we duurzaam in. Deze voldoen ook aan de duurzaamheidscheck.
- We organiseren een kennis- en brainstormsessie met stakeholders over een toekomst gericht groenbeleid. Dit beleid linken we met de pijlers water, warmte en elektriciteit.

Inwoners

- Bewoners stimuleren voor gebruik van meer groen in eigen tuin.

Ondernemers

- Bedrijven met een groot dakoppervlak benaderen om hemelwater te ontkoppelen van het riool.

Maatschappelijke organisaties

- Schoolgebouwen klimaatbestendig maken.

6. Mobiliteit

6.1. Missie

Het goederen- en personenvervoer zijn in Nederland samen verantwoordelijk voor 24% van de totale CO₂-uitstoot. Hierin zijn de internationale scheepvaart en luchtvaart niet meegenomen. Daarnaast veroorzaakt de sector veel uitstoot van fijnstof. Alternatieven voor fossiele brandstoffen zorgen voor minder CO₂ uitstoot en een schonere lucht in onze gemeente. De provincie stuurt erop om te komen tot emissieloos openbaar vervoer in 2028.

6.2. Doelen

12. *In 2028 komen tot emissieloos openbaar vervoer in onze gemeente.*

6.3. Outputdoelen 2018-2020

- Voor 2020 realiseren we een snellader voor elektrische auto's in het toeristisch centrum in de kern Medemblik.
- We plaatsen 5 extra elektrische laadpalen per jaar in de openbare ruimte.
- We plaatsen laadpalen in het gemeentehuis waar medewerkers hun elektrische auto kunnen opladen.
- Onze nieuwe bedrijfswagens zijn duurzaam. Elektrisch is daarbij het streven.
- We inventariseren de plekken langs de toeristische fietsroutes in onze gemeente waar we laadpunten neerzetten voor elektrische fietsen.
- We realiseren extra fietsparkeerplekken in de kern Medemblik.
- In nieuwe woonwijken plaatsen we een laadpaal voor elektrische auto's.

7. Partners

In de uitvoering van onze plannen zijn we voor een belangrijk deel afhankelijk van onze partners. Al onze partners werken naar een duurzame toekomst. De manier waarop is niet altijd gelijk. Afstemming, samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid zijn de grootste uitdagingen in het contact met onze partners.

7.1. Outputdoelen 2018-2020

- Vormen van een kernteam met onze belangrijkste partners. Voor afstemming en uitvoering van ons duurzaamheidsbeleid.

7.2. Onze partners zijn onder andere:

Liander, HVC, PWN, ECN, Woningbouwcorporaties, ECW/GreenPort/Grootslag, LTO Noord, Energieke Regio, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Duurzaam Bouwloket, Servicepunt Duurzame Energie (van de provincie NH), Regio gemeenten, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, RUD.

8. Participatie

We richten een klankbordgroep duurzaamheid op die minimaal tweemaal per jaar bij elkaar komt. In de klankbordgroep betrekken we inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen bij ons duurzaamheidsbeleid. Natuur-, milieu- en landschapsorganisaties nemen we als partner op in de klankbordgroep. De klankbordgroep kan ons gevraagd en ongevraagd advies geven.

Bij de uitvoering van ons duurzaamheidsbeleid zijn we voor een groot deel afhankelijk van anderen. Daarom vinden wij de samenwerking via deze klankbordgroep belangrijk. Zo zetten we samen stappen naar een duurzame gemeente.

9. Duurzame bedrijfsvoering gemeentelijke organisatie

We gaan de eigen bedrijfsvoering verder verduurzamen. Daarmee willen we het goede voorbeeld geven. Aan onze medewerkers, maar ook aan onze inwoners en ondernemers. Samen met onze medewerkers gaan we zoeken naar duurzame oplossingen in onze bedrijfsvoering. Dit begint met het delen van onze visie over duurzaamheid. Daarna gaan we kijken welke ideeën medewerkers hebben voor de verduurzaming van onze bedrijfsvoering. Het draagvlak voor het uitvoeren van deze maatregelen vergroten we wanneer medewerkers zelf ideeën kunnen aandragen. En, zo werken we ook in het gemeentehuis samen aan een duurzame gemeente.

10. Uitvoeringsagenda, proces en financiën

De concrete uitwerking stelt het college jaarlijks vast in een uitvoeringsagenda. In de uitvoeringsagenda staan de maatregelen voor het komende jaar. Ook maken deze maatregelen onderdeel uit van de programmabegroting. Om dit programma uit te voeren hebben we gelden nodig. In de programmabegroting voor 2018 doen we verschillende voorstellen hiervoor. Met de tussentijdse rapportages en jaarrekening controleert de gemeenteraad op de voortgang.